

VI. A klinika az egyetem ideiglenes budapesti működése alatt.

1919—1921.

Az egyetem elvétele után az oláh hatóságok gyors egymásutánban 19 tanárt utasítottak ki Kolozsvárról, mint „alkalmatlan idegent“, a folytonos zaklatások miatt rövidesen még 8 tanár követte önként őket. Az orvoskari professzorok közül DAVIDA LEÓ, LECHNER KÁROLY és RIGLER GUSZTÁV utasítottak ki. Az orvosi karnak így nagyobb része Kolozsvárt maradt. A Budapestre került fele a tanári karnak azonnal megindította akcióját az Egyetem megmentése, ideiglenes, majd végleges elhelyezése iránt. Természetes, hogy a legnagyobb nehézségeket az orvosi kar, főleg a klinikák ideiglenes elhelyezése okozta úgy, hogy ebben az irányban, dacára a különböző terveknek, (Irgalmasok kórházának, XVII. helyőrségi kórháznak fölhasználása stb.) 1920 július 12-ig nem történt konkrét intézkedés. Ekkor vette át a vallás- és közoktatásügyi minisztérium a népjóléti minisztériumtól az Országos Hadigondozó Hivatal Révész-utcai utókezelő intézetét az ideiglenesen egyesített pozsony—kolozsvári klinikák átmeneti elhelyezésére. Mivel a pozsonyi klinikák rövidesen más, célszerűbb elhelyeződést találtak, október 6-tól kezdődőleg a Révész-utcában csak a kolozsvári klinikák maradtak.

Az épület, mely provizórikusan ugyan, de klinikánk harmadik otthonát képezte, a székesfővárosi gázművek műszerüzemének gyárépülete volt, mely a háború alatt ideiglenesen hadikórházzá alakítottatott át. A háború végekor került a kórház teljes felszerelésével a hadigondozó hivatal hatáskörébe, majd ugyanígy lett belőle klinika. Tekintettel arra, hogy a belgyógyászati klinikának orvosi személyzetéből senki sem tartózkodott Budapesten, az orvoskar Kolozsvárt maradt tagjai pedig arra a ké-

résükre, hogy csak akkor költözzenek ki, midőn Egyetemünk végleges székhelyére jöhetnek, további intézkedésig szabadságot kaptak,³⁸⁾ a klinika vezetéséről átmenetileg gondoskodni kellett. Midőn 1920 március 25-én a két menekült egyetem orvosi kara is utasítást kapott, hogy az előadásokat kezdje meg, a belgyógyászat ideiglenes előadására a budapesti egyetem II. sz. belklinikájának adjunctusa, Dr. CSIKY JÓZSEF egyetemi magántanár, a debreceni egyetem első belgyógyász professzora kéretett föl, ki azonban előadásokat csak a következő félévben tartott. Az ő felügyelete alá került azután a Révész-utcai belgyógyászati osztály is. Az orvosi szolgálat ellátására három tagú személyzet állott rendelkezésre. A hadigondozó hivatal belgyógyászati osztályának vezetője, Wilhelm A. dr. mint címzetes tanársegéd, és Egyetemünk két tanítványa: Tokai Lajos dr. és Fogarassy Béla dr. mint gyakornokok. Csiky előadásait nem az osztályon, hanem a budapesti II. sz. belklinikán tartotta főnöke, JENDRASSIK ERNŐ engedélyével, ugyanitt folytak a hallgatók délutáni beteglátogatásai is, a klinika két fiatal assistense, Molnár Elek László dr. és Jánossy Gyula dr. vezetésével. A szigorlatok is itt történtek.

A Révész-utcai osztály tehát nem működött mint klinika, jelentősége tulajdonképpen csak annyiban volt, hogy fenntartotta a jogfolytonosságot. Nagyobb feladatra már szegényes felszerelésénél fogva sem lett volna alkalmas, hiszen minden abban az állapotban maradt az osztályon, mint ahogy a hadikórház, illetőleg utókezelő intézet működése alatt volt. A belgyógyászat az épület második emeletén volt elhelyezve, ágyszámát pontosan megállapítani nem tudjuk, hiszen a nagy, tágas műhelyhelyiségekben férőhely mindig oly bőven állott rendelkezésre, hogy azt teljesen soha sem vette igénybe a klinika. Rendesen két női és egy férfi kórterem volt üzemben. A laboratóriumi felszerelés egy kis típusú Reichert görcsőven és egy kézi centrifugán kívül csupán a legszükségesebb mindennapi vizsgálatok elvégzéséhez szükséges üvegneműekre szorítkozott. A laboratórium szobája volt egyúttal az ambulancia helyisége is. Röntgen vizsgálatokat az épület első emeletén elhelyezett sebészeti klinika gépével végeztek. Az osztály beteganyaga

³⁸⁾ MÁRKI SÁNDOR: Az Egyetem története.

a közeli gyárvidék lakosságából került ki, míg a fekvő betegek száma mindig elég kicsiny volt, az ambulancia állandóan igen nagy beteganyaggal rendelkezett úgy, hogy sokszor napi 4—5 órai munkát adott annak ellátása. Az orvosi személyzet egy deszkafalakkal kis fiülkékre osztott nagy teremben lakott.

A klinikáknak Révész-utcai elhelyezése a jogfolytonosság fenntartása mellett még annyiban bírt jelentőséggel, hogy mintegy gyűjtő állomása lett az egyetem szétszóródott tanítványainak, tudományos és műszaki személyzetének, akik itt kezdtek gyülekezni, várva, hogy mikor indulnak meg a végleges elhelyeződés munkálatai. Így osztotta be kari határozat szolgálattételre a belgyógyászati osztályra az egyetemi általános kór- és gyógytani intézet akkori tanársegédét, JENEY ENDRE dr.-t, e tanszék jelenlegi ny. r. tanárát, kit azonban Csiky rövidesen a budapesti II. belklinikán látott el megfelelőbb munkakörrel.

A Révész-utcai belgyógyászati osztály ily beállításban működött egészen 1921 szeptember 30-ig, amikor is az egész ottani „klinikai telep“ föloszlattatott és fölszerelését Szegedre szállították, hogy ott a klinikák provizórikus elhelyezkedésénél a berendezés alapját képezze.
